

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

Continet Tractatus De Conscientia, De Peccatis, De Legibus, De Fide, Spe,
Et Charitate

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

11 Quid possit Prælatas facere ex denunciatione sibi ve patri facta, de
peccato subditi

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76540](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76540)

PUNCTUM X.

An quodlibet peccatum, quantumvis secretum, post Prælati deferri, omnia secreta correctione, quando existimatur Prælatum melius delinquentem correcturus.

- 1 Stante cessione iuris id certum est.
- 2 Illa cessione plures DD. negant.
- 3 Contrarium est probabilius.
- 4 In religionibus semper presumendum est Prælatum melius correcturum.

Stante cessione iuris nemini potest esse dubium te posse peccatum proximi ad Prælatum, ut patrem in hoc casu deferre: ita expressè Valent. *part. 5. pag. 687. §. respondeo*, Suar. Torres, Sanchez, supra allegati.

Verùm cessione iuris non posita negant Adrian. IV. *quæst. de correct. fraternæ. §. pro huius decisione*. Sotus de secreto. *membr. 2. q. 4. dub. 3. statim in prin.* Natarr. *cap. inter verba. §. 11. quæst. 3. in 2. edit. concl. 2. col. 44. n. 113.* Navarra de restitut. *lib. 2. c. 4. in nota edit. part. 2. dub. 12. n. 120.* Petrus de Ledelma *tom. 2. summ. tract. 4. fol. 292. difficult. 6. concl. 24.* Lorca *2. 2. quæst. 33. art. 8. sect. 3. disp. 47. dub. 10. §. n. 7.* Negant, inquam, ij D. D. te posse peccatum proximi ad Prælatum, etiam ut patrem deferre, si sufficienter ex tua admonitione speras vitæ salutem, etiam si Prælatus aprior videatur ad correctionem. Quia manifestatione criminis Prælato facta lædis proximi famam. Ergo cum hæc læsio non sit necessaria ad eius correctionem, non est cur apponatur.

Nihilominus dicendum existimo omitti posse correctionem secretam in hoc casu, Prælatoque ut patri manifestati delictum posse: ita expressè cum Ricardo, & diuo Thoma affirmat Suarez *disput. 8. de charit. sect. 6. nu. 17. lazius, tom. 4. de relig. lib. 10. 1010 cap. 9. §. 10.* Moueot ex eo, quod Medicus corporalis prudenter vitæ acerbior medicina, quamvis non sit valde necessaria, si tamen est valde vilis. Ergo etiam si correctio pro Prælato non sit necessaria simpliciter, si tamen est valde vilis, & efficacior secreta correctione, poteris hac omnia delictum ad Prælatum deferre. Quod religionibus, ut bene dicit Suarez hæc sententia sequenda est, in aliis vero, quia magis sunt sui iuris, nisi fructus notabilis speretur pro certo, non est admitrenda.

Addendum tamen est in religionibus, præcipue in Societate, semper præsumendum esse melius subditum delinquentem pro Prælato corripiendum esse, quam à quolibet particulati, dum contrarium non constet. Tum quia Prælatus occasiones peccati remouere potest, quas non potest alius subditus. Tum quia ipse Prælatus penitentias, & remedia applicare potest, quæ per alios subditos non possunt applicari. Tum quia difficilior subditus simulare potest Prælato emendationem, quam tamen facili negotio simulare potest alteri fratri, sic latè expendit Agidius de Coninch. *2. 2. disput. 28. dub. 11. n. 202.* Suarez *tom. 4. de relig. lib. 10. cap. 9. num. 11.*

PUNCTUM XI.

Quid possit Prælatus facere ex denunciatione sibi ut patri facta de peccato subditi.

- 1 Non potest Prælatus ex tali denunciatione iudicialiter procedere.
- 2 Aliqua tamen moderata penitentia potest Prælatus delinquentem punire.
- 3 Potest subditum à loco, & officio remouere, si hoc absque infamia fieri potest.
- 4 Qua prudentia debeant Superiores in hoc procedere.
- 5 Potest Prælatus alicui, vel aliquibus viris grauius delictum subditi manifestare, si hoc necessarium est ad eius correctionem.
- 6 Rector collegij Provincialis manifestans delictum sui subditi, quem absque tali manifestatione emendare potest, non videtur mortaliter peccare.
- 7 Probabilis est oppositum.
- 8 Potest Prælatus subditi delinquenti socium designare fidelem, qui eius actiones exploret, & Prælato deferat.
- 9 An possit Prælatus significare socio designato se male de subditi sentire, ut sic diligentius vigilet?
- 10 Item potest Prælatus subditum delinquentem coram duobus, vel tribus testibus reprehendere.
- 11 Si per denunciationem paternam remedium non adhibetur sufficiens, & delictum vergit in damnum communicati, vel tertie persone, tenetur denunciatus iudiciali denunciationem facere.

Certum est non posse Prælatum ex tali denunciatione procedere iudicialiter, & delinquentem punire: ita omnes

Doctores, ut videtur est apud Suarez *disp. 8. de charitate, sect. 11. num. 18.* & *tom. 4. de relig. cap. 11. num. 36.* & 47. Bannes *dub. 4. conclus. 2.* Petrus de Ledelma *tract. 4. de correct. concl. 25. fol. 292.* quia tunc delicta non manifestantur Prælato iudicanda, & punianda, sed paterno amore corrigenda. Quapropter diuus Thomas *2. 2. quæstion. 33. art. 8. ad 4.* Ricardus *artic. 3. quæst. 2. ad 2.* Adrianus *in fine quæst. de correct. Gab. lect. 74. littera T.* Syluester *verbo correctio. dub. 5.* Armilla *num. 3.* Antoninus *§. 4. Sotus membr. 2. quæst. 4. ad 3.* Lorca *2. 2. quæst. 33. art. 8. disput. 46. numer. 24.* Agidius de Coninch. *2. 2. disputat. 28. dub. 10. numer. 176.* Suarez *tom. 4. de relig. lib. 10. cap. 10. num. 2.* & 4. affirmant denunciationem Prælato, ut patri factam pertinere ad illum secundum gradum correctionis fraternæ, quod mandat à Christo Domino adhiberi testes, si secreto corripientem peccans non audierit. Nam quando Christus dicit, si testes peccans non audierit, dicendum esse Ecclesie, idem est, ac si diceret dicendum esse Prælato, ut iudici, siquidem habetur peccans, ut Ethnicus, & Publicanus, ac proinde ut excommunicatus, si Ecclesiam non audierit, quod abique iudicio, & causæ cognitione fieri non potest: & ita docuit diuus Thomas *quæst. 33. art. 7. §. 8.* Lorca *disput. 46. sect. 3. membr. 2. num. 23.* & restatur esse commune. Idem tradit Ricardus *4. distinct. 19. art. 3. quæst. 2. ad 2.* Chryostomus, Durandus, Adrianus, Syluester, Gab. & alij, quos referi & sequitur Valent. *disput. 1. quæst. 10. part. 5. pag. 687.* Probaturque potest ex *cap. nouit. de iudic. cap. cum ex inuicito, de hæres. cap. dicit Heli. de simonia.*

Verùm ex hac denunciatione potest Prælatus hac moderata penitentia delinquentem punire, quæ neque infamiam irrogat, neque delictum, si graue est, manifestet. Ellet enim contra ius delicto non probato illud punire, ac si probatum esset, & secretò manifestatum ad correctionem, per penitentiam euulgare. At aliqua puniri pro delictis, quæ nullam irrogant infamiam, & quæ solent communiter à religiosis committi, limites correctionis fraternæ non excedit, sicuti in parte carnali cum filiis contingit. Si verò delictum graue sit, præcipue si probari potest, & ad penitentiam aliquam secretam poterit procedere, quæ magis correctiua, & præseruatiua delicti sit, quam punitiua. Suar. *tom. 4. de relig. lib. 10. cap. 18. num. 37.* & in hoc sensu dixit Villagutier *in sua præf. lib. 2. tit. de denunciati. euangel. cap. 4. Conclus. 1. pag. 103.* propter denunciationem factam Prælato, ut patri, non potest Prælatus procedere ad penitentiam, sed ad compunctionem eius secretis correctionibus elaborare, ut dicitur in *cap. si tantum in 6. quæst. 2.* & est Concilij Varenis. *cap. placuit. 6. q. 2. & cap. enobescant. 32. dist. intelligitur enim de penitentia purè punitiua, non correctiua.* Eandem doctrinam tradit Sotus *de regendo secreto membr. 2. q. 4. concl. 7.* Suarez *de charit. disp. 8. sect. 11. n. 18.* & *tom. 4. de relig. cap. 10. n. 13.* Petrus de Ledelma *2. 2. summ. tract. 4. concl. 26. pag. 291.* Valent. *disp. 3. quæst. 10. part. 5. res. octaua igitur. pag. 687.* Villalobos *tom. 2. tract. 4. difficult. 14.* consentit congregatio V. I. generalis Societatis Iesu in explicatione decreti. *49. de manifestatione delicti. c. 15. part. 2. n. 61.*

Secundò potest Prælatus, cui ut Patri reuelatum est crimen subditi illum à loco, vel ministerio aliquo remouere; quando munus ex solo nuro superioris pendet, & fieri potest remotio sine ulla sui infamia omnibus circumstantiis prudenter consideratis: ita expressè Suarez *tom. de relig. lib. 10. 12. 11. §. c. 12. n. 18.* Torres *2. 2. q. 33. disp. 89. dub. 4. §. secundò aduertendum.* Probaturque ex *cap. qualiter, & quando 2. de accusat. vbi Pontifex dicit ordinem correctionis non esse semper cum personis religiosis seruandum, quia facilius, & liberius possunt à suis admittationibus remoueri: & tradit Congregatio, vbi supra n. 5. & habetur in 6. Congregat. decreto 61. de manifestat. delicti. Ratio huius conclusionis in promptu est: nam esse delictum non fuerit commissum, nulla delinquente superiori irrogant iniuria in remotione à tali loco, & officio: cum pro sua voluntate id possit efficiere, & ex alia parte potest esse maximè vilis ad præcauendum damnum ergo sufficiens honestatur.*

Debent tamen superiores maxima prudentia, & animaduersione procedere, tum in examinando, an necessarium sit ad emendationem fratris, & præcauendum damnum, illum ab officio & occupatione, & habitatione remouere. Nam si hoc necessarium non sit, aut valde vile, nequaquam debet id superior præstare, quia est medium nimis aperiendum, & rigorosum, sed potius debet cum eodem modo tractare, & honorare, ut colligitur ex Calisto Papa relato in *cap. porderet. 50. dist. ibi. Si aliquis lapsus quocumque modo fuerit, portemus eum; & paterno corripimus affectu, & paulo inferius.* Porò S. David de mortiferis criminibus egit penitentiam, & tamen in honore permansit. Deinde debent superiores vigilare, ne forte delator inuidia, aut odio alto motus, delictum alteri imponerit, aut commissam exaggerauerit, ut in decreto 8. V. I. Congregationis Societatis, dist. 11. vbi, caueant superiores, ne faciles delatoribus aures præbent, disquirantque singula, donec delatè rei cognitionem veniant, ut aut innocentem liberent, aut noxium, falsumque delatorem pro rei magnitudine puniant. Quapropter ob vnius dictum, nisi alia præsumptiones concurrerent, nunquam censendum debere superiorem ab officio, & loco subditum remouere. Est enim res nimis grauis, & quæ subditos valde consternare possit. Quod

Quod si hoc fiat absque culpa, iam ex se apparet, quam graue sit innocenter in se punire, nocente delatore manente indenni: & colligitur ex Suar. tom. 4. de relig. lib. 10. c. 12. n. 37.

Tertio potest Prælatus, cui delictum, vt patri est manifestatum, dicere alicui, vel aliquibus ex suis consultiuibus, si hoc necessarium iudicat ad remedium adhibendum; quia in hac manifestatione utilitatem spiritualem delinquentis respicit, que loci illi detrimentum famæ antependa est: ita expressè Torres 2. 2. q. 33. disp. 89. dub. 4. circa fin. & tradit Congregatio vbi supra num. 3. & in Congregat. 6. decreto. 62. ibi habita ratione finis denuntiationis paternæ potest ipsum delatum aliquid monere, & corrigere secretò coram duobus testibus, vt ex Euangelio cum sancto Thoma docent DD. Item & de remedio consulere imponendo secretum iis, cum quibus communicat.

Sed dubium est, an si superior immediatus collegij possit se solo delinquentem à reincidentia præcauere, peccet manifestando delictum Prouinciali: Videtur enim peccare, quia iam illa manifestatio delicti, & amissio famæ non habet finem paternæ delationis, que est fratris lucrum, cum absque illa lucratus sit. Taciteque id insinuat in supradicta Congregat. VI. decreto 63. Potest etiam contra superior dicere rem sic delatam, & notam alteri superiori eiusdem delati, quando res ista postulatuerit ad finem paternæ delationis. Ergo & contra quod id non expostulat, nequam potest. Dices, et si non expostuletur vt necessarium, expostuletur vt conueniens, ne Prouincialis ignarus huius delicti delinquentem exponat aliis similibus, vel grauioribus committendis. Fateor ob hanc rationem probabile esse nullum peccatum in tali manifestatione committi. Si enim probabile esse diximus in materia delationis reuelare peccatum vni, vel duobus viris grauius, qui magis professe possunt, quam obesse, non fore peccatum morale, etiam ex leuitate, & loquacitate reuelatur, à fortiori probabile erit, quando ex recto sine manifestatur, & ex alia parte non leuis conuenientia intercedit.

Verum quia inde ostium aperitur manifestandi pluribus delictum commissum, probabilis existimo non licere Prouincialium monitionem si solum ob maiorem securitatem à reciduo, & non ob necessitatem, que appareat, licet monere: etiam si licebit monere quemlibet superioriorem immediatum, quem delinquens habeat, & Prouincialium sequentem, cum tunc securior erit delinquentis à reciduo, quod quidem non est concedendum. Eaque de causa dixit eadem Congregatio. VI. decreto 60. & Congregatio. VII. decreto de manifestat. delicti. cap. 15. num. 2. sine vrgenti necessitate, & magna utilitate nemini esse crimen delati reuelandum. Expende verba, sine vrgenti necessitate, & magna utilitate, que non conuenientiam, sed necessitatem indicant.

Quarto potest Prælatus subito delinquenti locum designare fidelem, cui eius actiones exploret, & referat superiori: ita Bannes 2. 2. q. 37. art. 3. dub. 2. Torres ibi disp. 89. dub. 5. Ratio est, quia superior ratione sui officij obligatus est viram subditorum inquirere, quia eius cura commissi sunt, quod aliis priuatis datum non est. Quapropter D. Greg. lib. 2. registri. epist. 52. nullo modo excusat Prælatum à correctione subditorum ex eo, quod dicat se subditorum delicta nescire. Inquit enim: Quæ potest esse pastoris excusatio, si lupus oues comedat, & pastor nescit? Ergo signum vitium est teneri pastorem vigilare, & examinare, an lupus oues comedat, & damnum inferat.

Addunt præterea Bannes & Torres, primò posse Prælatum socio significare aliquam malam de subito suspicionem habere: dicendo obserua illum si iam apud Prælatum subditus diffamatus sit, secus & contra; secundò, dicunt posse sic designatum non præmissa correctione delictum fratris superiori, vt patri deferre. Vtrumque dictum non vniquæ probò. Non primò: si enim absque malæ opinionis significatione potest socio vigilantia commendari, quæ causa esse potest honestas infamationem? Neque etiam probò secundum. Nam si delinqueas correctione fraterna sufficienter intelligitur emendatus atque bene ad se per Prælatum, (quod raro succedit,) non debet Prælo denunciari; nam esto apud Prælatum graua sit eius opinio, non est dubium, quin multo amplius per repetitionem delicti grauetur, quæ si excusari potest, caritas id exigit. Verum si superior corrigens delinquentem de eius emendatione non mansit securus, existimo posse socio exploratori significare, te non rectè de tali subdito sentire: ac proinde necessariam esse vigilantiam super illum, vt sic aperiatur via socio deferendi superiori crimen, si viderit. Nam in tali casu locus præsumere non debet se posse efficaciter corrigere, cum præsumere debeat monitum fuisse, & non esse, emendatum. Ergo absque præmissa correctione debet tunc manifestare, & Prælatus potest sub præcepto ad eius manifestationem obligare. Tum quia nomine Prælati delictum cognoscit? tum quia præsumere non potest rationaliter correctione secreta esse sufficienter emendatum.

Quintò potest Prælatus (si ei moraliter constat de delicto subdito, saltem per delationem vnius testis oculati, de quo nulla potest esse suspicio falsum imposturum) grauior subditi reprehendere etiam coram duobus, vel tribus testibus: si id iudicauerit expedire ad eum confundendum, & commouendum. Secundò potest ob eandem rationem penitentiam aliquam iniungere, si delictum vel flagellationem. Tertio nimis eum terreat. Quarto

Verò. de Castro Sum. Mor. Paris. l.

præcipere etiam sub excommunicatione ipso facto incurrenda, ne talem locum suspectum adeat, nève cum tali persona loquatur: quod præceptum poterit imponere coram ipso delatore, & testibus, vt sic de eius transgressione clarius constet, quia hæc omnia non excedunt paternam correctionem, & potestatem, quam habet pater in filios: & ex alia parte semiplena probatio delicti sufficit ad hæc præstanda; vt opinimè, & prudenter iam notauit ferè eisdem verbis Franciscus Suarez. cap. 4. de relig. lib. 10. cap. 10. num. 14. & cap. 12. num. 37.

Sexto, si delictum in damnum communitatis, vel tertij cedit, & via denuntiationis paternæ, ei remedium sufficiens non adhibetur, vel quia subditus durus est, negatque delictum, & emendationem non promittit, poterit Prælatus præcipere delatori, vt relicta denuntiatione fraterna ad iudicalem transeat, cui præcepto tenebitur obedire, nisi ob graue periculum sibi imminens excusetur. Nam, vt rectè dicitur decreto 58. congregat. 6. ibi Quando prudenter iudicauerit non posse adhiberi sufficiens remedium, quo prouideatur bono communi, vel tertij persone, nisi assumatur in eare officium iudicis; tunc tenebitur subditus ad denuntiationem iudicalem superiori faciendam. Et ratio est, quia bonum commune, & innocentis tertij, particulari nocentis præferendum est. Item potest Prælatus creare Fidelem, qui denuntiationis officium sumat, & facta per illum denuntiatione examinare delatorem tanquam testem qui veritatem teneat fateri, nisi ob aliquod graue periculum à testimonio dicendo excusetur: Et facta hæc restitucione procedet ad examinandum delinquentem, cui processus legendum est, vt clarè illi constet Prælatum iudicè interrogare, & sic veritatem fateri teneatur, sic Suarez tom. 4. de relig. lib. 10. cap. 12. num. 44. innot. num. 30. vbi aduertit aliis relatis non esse necessarium dare reo copiam nominum testium, sed satis esse si restitucione delectentur, suppressis testium nominibus. Quod certè verissimum est, præcipue in Societate, vbi non est necesse seruari exactè formam iudicij, sed proceditur summarè, & de plano. Adde in omni iudicio religiofo existimat Suarez dicto loco, non esse necessarium nomina testium declarare reo, non solum vt teneatur veritatem fateri, sed etiam vt se possit defendere, quia regulariter plura inde inconuenientia sequuntur.

PUNCTUM XII.

An si frater emendatus sit de delicto, possit Prælo patri denunciare, vt sic securior sit à reciduo.

- 1 Proponitur prima sententia affirmans.
- 2 Negat secunda sententia.
- 3 Tertia sententia approbat primam in casu cessionis iuris, illo excluso approbat secundam.
- 4 Resoluitur probabilis esse fratrem emendatum, & nullum periculum relabendi habentem non esse denunciandum superiori, neque cessionem iuris in Societate ad hunc casum se extendere.
- 5 Stante periculo denunciandus est, & quod sit probabile periculum.
- 6 Exponitur quid faciendum sit, cum est dubium, an delinquentis emendatus sit.

PRIMA sententia affirmat, quam tenet Ricard. in 4. distinct. 19. art. 3. qu. 1. in corp. Gab. in canone Missæ lect. 74. litt. V. Rosella, verbo inquisitio. Angel. verbo denunciatio. n. 10. Grassi 1. part. decisionum lib. 2. cap. 69. num. 30. Idem docet, quando Prælatus denunciare iubet. Gerson. 2. part. tit. de correct. proximi. Alphab. 34. litt. T. vers. tuum peccatum, & videtur consentire Alphons. Villagut. lib. 2. tit. de denunciat. Euangel. conclus. 5. pag. 94. & 96. Ratio esse potest: nam talis manifestatio potest prodelle, & non obesse, prodelle enim, vt prælati occasiones, & pericula iterum labendi remoueat, & ex alia parte parum, vel nihil obesse, cum ex scientia illius delicti ad punitionem procedere non possit.

SECUNDA sententia negat Prælo esse denunciandum: ita Adrian. quest. de correct. 8. pro huius decis. Sotus relect. de secreto. memb. 2. quest. 4. conclus. 4. Nauatr. sum. cap. 24. num. vltim. sine. Arag. 2. 2. question. 33. art. 7. sine. Valent. disp. 3. quest. 10. p. 5. 8. sed rectius hoc negant, pag. 686. Nauatr. lib. 2. de restit. cap. 4. part. 2. dub. 12. n. 120. D. Thom. Antonin. Syluest. & alij quos refert, & sequitur Thom. Sanch. lib. 6. Decalog. c. 18. n. 49. & n. 60. Eman. Saa. verb. correctio. nu. 4. Probatur, primò ex verbis Christi dicentis, Si te audiverit, lucratus eris fratrem tuum, quasi dicat ibi esse sistendum, cum ad lucrum fratris correctio ordinetur. Secundò, fama apud Prælatum pluris æstimatur à subditis, & ægrius ferunt apud illum infamari propter eius dependentiam, quam apud plures socios. Ergo ob solam maiorem securitatem licita esse non potest talis infamatio. Nemini enim licet bona temporalia à proximo auferre eo sine, vt securior sit in virtute, aliàs liceret diuitias ab eo auferre, & pauperibus dare, vt pro illo orent, vt ex Adriano inferet Valent. supra.

P P 3 ; Tertia

DE
STRO
ALAC
TONI
L. II.